

УДК 811.161.3

АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ ЮРЫДЫЧНЫХ ТЭКСТАЎ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

Д. Д. Гарбачова

курсант 1 курса факультэта міліцыі

Магілёўскага інстытута МУС

Навуковы кіраўнік: М. М. Караткоў,

прафесар кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін

Магілёўскага інстытута МУС,

кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Пераклад юрыдычных тэкстаў з адной мовы на другую мае пэўныя асаблівасці. Яны абумоўлены найперш спецыфікай такіх тэкстаў, тым, што ў іх важнае кожнае слова. Адвольная замена іх другімі прыводзіць да скажэння зместу арыгіналаў законаў, пастаноў, дагавораў і да т. п. А гэта, у сваю чаргу, можа мець вынікам парушэнні існуючых юрыдычных нормаў і непажаданыя наступствы для грамадзян і арганізацый.

Неабходнасць гранічна дакладнай перадачы фармуліровак зыходнага тэксту юрыдычных дакументаў прадвызначае зварот перакладчыкаў да адэкватнага віду перакладаў. Дабіцца ўласцівай яму высокай ступені эквівалентнасці, на першы погляд, не так і складана. Існуюць руска-беларускія слоўнікі юрыдычнай тэрміналогіі, руска-беларускія слоўнікі. Да таго ж руская і беларуская мовы роднасныя і маюць шмат агульнага. Але кожная з іх мае свае асаблівасці марфалогіі, лексікі, сінтаксісу, якія трэба ўлічваць пры перакладзе.

Некаторыя словы не маюць абсалютна аднолькавых па значэнні адпаведнікаў. Напрыклад, слова “нравственность”, якое перакладаецца з рускай мовы ў тэксце “Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь” [1] як “маральнасць” (арт. 23, 32). Бо ў беларускай мове няма дакладнага адпаведніка слову “нравственность”, якое суадносіцца са словам “мораль”, але адрозніваецца па сваім значэнні. А слова “супруги”, якога няма у беларускай мове, перакладаецца як “муж і жонка” (арт. 32), а “право ее наследования” — як “права яе атрымання ў спадчыну” (арт. 44). Такія варыянты перакладу ў дадзеным выпадку поўнаасцю апраўданыя.

Цалкам адпавядае правілам перакладу і асаблівасцям сінтаксісу беларускай мовы замена дзеепрыметных зваротаў даданымі азначальнымі сказамі. Напрыклад, “с материалами, затрагивающими его права” перакладаецца як “з матэрыяламі, якія закранаюць яго правы” (арт. 34), “лицам, работающим по найму” — як “асобам, якія працуюць па найму” (арт. 42), і г. д.

Такім чынам, асаблівасці зместу і значэння юрыдычных дакументаў у жыцці грамадства вызначае як выбар віду і формы іх перакладу, так і патрабаванні да кваліфікацыі перакладчыкаў. Яны павінны мець ґрунтоўную юрыдычную і мовазнаўчую падрыхтоўку. Бо без яе цяжка не толькі зразумець усе нюансы тэксту, які перакладаецца, але і дакладна выкласці яго змест на іншай мове ў адпаведнасці з яе законамі.

1. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс] : са змян. і дап., прынятымі на рэсп. рэферэндумах 24 лістапада 1996 г. і 17 кастрычніка 2004 г. URL: http://mir.pravo.by/library/section_1/constitution/costitutions/constitution_by/ (дата звароту : 20.01.2020). [Вернуцца к статье](#)